

Fitxa de l'entrevistada

Nom i cognoms: M. Dolors Ferrús Grau

Edat: 64 anys

Lloc on viu: Móra la Nova

Lloc d'on prové: Ascó

Professió : Educadora infantil

Estudis: Formació professional de grau superior

Aficions al lleure: Llegir i mirar pel·lícules

Estat civil: casada

Entrevista a Dolors

VIVÈNCIES DELS FAMILIARS MATERNES A LA GUERRA:

Dolors ens explica que la família va patir molt la guerra, sobretot els iaïos materns, els pares de la mare de la Dolors. El seu iaïo Cisco i la seva iaïa Pepa tenien dos fills la mare de dolors i el seu padrí. Durant la batalla de l'Ebre, Ascó va ser envaït per les dues bandes, era el moment en què els republicans es retiraven i al mateix temps entraven els nacionals. Per les circumstàncies o per millorar la situació, els seus iaïos van decidir separar-se, Pepa es va quedar Ascó i, en canvi, Cisco va marxar en un grup de gent d'Ascó amb els dos fills i un ramat de cabres. Quan travessaven el Riu Ebre anant direcció Vinebre i la Torre, els va enxampar "una pluja de bales" de l'aviació, aleshores es van refugiar entre una cabana i el canyar de vora el riu, per sort no els hi va passar res, però ells veien com les bales trencaven les canyes just al seu davant. Després d'aquest succés van seguir el seu camí fins a arribar a Reus per trobar un lloc on es poguessin refugiar. Ho van intentar en dos o tres establiments, però no hi cabien, fins que finalment van trobar una masia molt gran a la Pobla de Mafumet, on els van donar cabuda. Dolors recorda que fins i tot la primera nit la van passar a la cotxera els hi van habilitar com a llit un carruatge on van dormir el iaïo amb els dos fills.

Mentrestant Pepa amb la seva mare Teresa (la besàvia de Dolors) buscaven a Cisco amb els fills, anaven preguntant a la gent per si algú els hi deia que els havien vist per algun lloc.

Finalment, van fer cap a Reus i com que Pepa havia anat a treballar a la collita de les avellanes coneixia als senyors per als quals havia treballat i va resultar que el fill era un capità, llavors Pepa li va demanar ajuda i li va facilitar el trajecte perquè pogués trobar a l'home i als fills. Informant-se de diverses persones a les quals anava preguntant va poder saber que estaven a la masia aquesta de la Pobla de Mafumet.

PEPA I CISCO (IAIOS DE DOLORS)

Entrevista a Dolors

ANECDOTES:

Una anècdota molt emocionant i a la vegada trista, que ens explica amb molta tendresa Dolors, és el moment de retrobament dels seus avis."La meva mare va veure des de la punta del camí com arribava la seva mare i cridava al seu pare: Pare, pare la mare! Pare, pare la mare! Els iaies es cridaven: Cisco! Pepa! Cisco! Pepa! I llavors es van fondre en una abraçada i els dos petits s'abrasaven a les cames dels seus pares. Va ser un moment per recordar-lo tota la vida i de fet la meva mare sempre ens ho explicava".

Una altra anècdota que ens conta Dolors, és quan el seu iaio en arribar a la masia de la Pobla de Mafumet els hi va demana ajuda. Ell els hi va dir que econòmicament no disposava de cap diner, només els hi va demanar que poguessin alimentar i vestir als seus fills, i que quan ell pogués els recompensaria, a més a més que tot el temps que estaria allí a la masia treballaria desinteressadament. I poc s'avien que la filla d'en Cisco que portava una maleta on tenia colors i papers per dibuixar i que davall de tot el que portava Pepa els hi havia posat una bona quantitat de diners. Sense saber-ho van fer tot el trajecte amb diners a sobre, en el moment que es van retrobar Pepa ja li va dir a Cisco que els hi havia posat diners i allí és quan ho van descobrir que havien tingut diners tot aquell temps.

FILL DE CISCO I PEPA (PADRI DE DOLORS).

FILLA DE CISCO I PEPA (MARE DE DOLORS)

Entrevista a Dolors

VIVENCIES DELS FAMILIARS

PATTERNS A LA GUERRA:

La família paterna de Dolors també va patir bastant la guerra, ja que el seu iaio Jaume el van empresonar perquè l'acusaven d'haber matat a un capella. Dolors ens diu que era impossible que el seu iaio hagués matat a ningú, ja que era una bellíssima persona. Durant el temps que va estar empresonat el van apallissar molt fins quasi matar-lo. Però gràcies a una conversa o algú que va comentar alguna cosa van descobrir que l'havia matat una altra persona.

A l'entrevistada li ha agradat molt que li fem aquesta entrevista, pel fet que en el seu dia també ho hauria d'haver fet la seva mare.

Just la setmana que la mare de Dolors va morir estava programada una gravació amb Vídeo Ascó televisió perquè expliqués la mica de vivències que va tindre de petita, que tot i que en aquella època tenia vuit anys ella ho recordava com si fos en aquell mateix moment.

Dolors ens diu: "Ja que no va poder fer-ho ella en aquell dia ara quedarà gravat aquí".

MARE DE DOLORS

Memòria històrica
GUERRA CIVIL ESPANYOLA

I - J - B

